

การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก
กลุ่มพนมรุ่งเสื่อกกและหัตถกรรม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
อัษฎางค์ รอโธสง^{1*} ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา² และอุดมศักดิ์ สาริบุตร³

Study and Development the Endemic Pattern of Woven Reed Mats
Case study: Phanomrung Reed Mat and Handicraft Group in
Amphur Chaloe Phra Kiat, Buriram province

Assaadang Rothaisong^{1*} Songwut Egwutvongsa² and Udomsak Saributr³

^{1*} คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

^{2,3} คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

^{1*} Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok

^{2,3} Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok

*Corresponding author E-mail address: tapexassa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพนมรุ่งเสื่อกกและงานหัตถกรรม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 2.) ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยใช้วัสดุเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น 3.) ประเมินความพึงพอใจของผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น โดยมีวิธีดำเนินงานวิจัย ขั้นตอนที่ 1 คือ การศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพนมรุ่งเสื่อกกและงานหัตถกรรม ขั้นตอนที่ 2 คือ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยใช้วัสดุเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น ขั้นตอนที่ 3 คือ ประเมินความพึงพอใจของผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น ทั้งหมดมี 5 ด้านคือ ด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความสะดวกสบายต่อการใช้งาน ด้านความแข็งแรง ด้านความสวยงามลักษณะเฉพาะถิ่น และด้านการขนส่ง จากการวิเคราะห์ลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพนมรุ่งเสื่อกกและงานหัตถกรรม จากการเข้าสำรวจข้อมูลในพื้นที่แหล่งผู้ผลิต ได้กำหนดลวดลายเฉพาะถิ่น จำนวน 6 ลวดลาย จากนั้นจึงใช้กรอบความคิดแนวทางการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านด้านความงาม มาเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ เมื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายเฉพาะถิ่น จำนวนด้านละ 3 ท่าน ประเมินและขอคำแนะนำเกี่ยวกับการนำลวดลายเฉพาะถิ่นไปใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรนำเอาลวดลายที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ลวดลายผีเสื้อ และรองลงมาคือ ลวดลายปราสาทเขาพนมรุ้ง มาผสมผสานร่วมกันในการออกแบบลวดลายเฉพาะถิ่น การวิเคราะห์ขั้นตอนการประเมินรูปแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก ที่ได้จากการสรุปลวดลายเฉพาะถิ่น โดยจากการเข้าสำรวจข้อมูลความต้องการรูปแบบของสินค้าในพื้นที่แหล่งผู้ผลิต นำมาสร้างแบบร่าง และผ่านกระบวนการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมจำนวน 3 รูปแบบได้แก่ กล้องใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว, กล้องใส่ผ้าเช็ดตัว และกล้องใส่ซองชนิดพับเก็บ รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด คือ กล้องใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 4.64$, S.D.=0.51) ความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุเสื่อกกโดยใช้ลวดลายเฉพาะถิ่นที่ได้ออกแบบแล้วพบว่าตะกร้าใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์, ลวดลายเฉพาะถิ่น, งานทอเสื่อกก, กลุ่มพนมรุ่งและหัตถกรรม

ABSTRACT

This study aim (1) to study the pattern of reed mat from phanomrung reed mat and handicraft group in Amphur Chaloe Phra Kiat, Buriram province, and (2) to design and development a pattern of reed mat by used the local identity material, (3) to evaluated of satisfy on a product both of seller and buyer. The research methodology were consist of 3 part :

1. Studies the pattern of reed mat from phanomrung reed mat and handicraft group.
2. Design and development of product by used material in the local identity.
3. Evaluated satisfy of product from seller and buyer included 4 part are: functional, comfortable, strong, local identity and transportation.

The analytic of their from inspector were selectively 6 format of the standard pattern of reed mat in local area, which the conceptual of beautiful of handicraft were analyze. In this research mix up in butterfly and phanomrung castle format were presented to design, whom recommend by expert worker. The resultant used to define a endemic pattern of product consist of plastic box, wash cloth box and handbag respectively. The average satisfy of product are 4.53, 4.11 and 3.65 respectively. However, when considering the standard derivative satisfy of product are 0.51, 0.54 and 0.56 respectively. Solution methods for solving the satisfy of seller and buyer on a reed mat product by used the endemic pattern. The plastic box is higher satisfy in a local area.

Keyword : design and develop of product, endemic pattern, reed mat, phanomrung reed mat and handicraft group

บทนำ

ปัจจุบันงานหัตถกรรมในประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งสร้างรายได้สำหรับผู้ใช้แรงงานในหลายประเทศ เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ การผลิตงานหัตถกรรมเป็นที่นิยมเนื่องจากผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมมีข้อได้เปรียบหลายประการ เช่น ใช้เงินลงทุนจำนวนน้อย มีชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น สามารถทำงานที่บ้านได้ และมีอิสระในการบริหารธุรกิจของตนเอง โดยการใช้โอกาสในการทำงานระหว่างนอกฤดูกาลเก็บเกี่ยว มาผลิตงานหัตถกรรมในครอบครัว ซึ่งเป็นการใช้แรงงานในท้องถิ่น

การทอเสื่อเป็นอาชีพเสริมของสังคมเกษตรกรรม การทอเสื่อเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการผสมผสาน การสืบทอด ที่มีคุณค่าต่อชุมชน เกิดการสร้างงานให้มีรายได้ ผู้ผลิตจะต้องศึกษาหาความรู้ทางด้านแนวคิด รูปทรง กรรมวิธีและการผลิต เกิดทักษะความชำนาญ ให้ผลผลิตเกิดประโยชน์ต่อชุมชน คือโดยนำไปใช้สอยในครอบครัว แจกญาติพี่น้อง จำหน่ายเป็นของที่ระลึก ทำบุญถวายเป็นปัจจัย (พิทักษ์ น้อยวงศ์. 2544 : 57)

กลุ่มพนมรุ่งเสื่ออกและงานหัตถกรรม บ้านวัฒนาสามัคคี หมู่ที่ 16 ต.ยายแยมวัฒนา อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์ เป็นกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเสื่ออก การทอเสื่ออกของชาวบ้าน สืบจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งหลังจากการว่างเว้นจากฤดูกาลทำนา ก็จะร่วมตัวกันมาทอเสื่ออก ไว้ใช้ในครัวเรือน และนำออกจำหน่ายจากการทอเสื่อปูลาด ได้มีการดัดแปลงเป็นเสื่อแบบพับ และมีลวดลายยกดอกเป็นลายขีด ลายธรรมชาติ และลายปราสาทพนมรุ่ง ต่อมาทางกลุ่มมีการดัดแปลงแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นๆ เช่น กระเป๋าถือ กระเป๋าตุง กระเป๋าเอกสาร กล่องกระดาษชำระ ที่รองจาน บนโต๊ะอาหาร มีรูปแบบที่หลากหลายและเป็นไปตามสมัยนิยม ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ปัจจุบันมีสมาชิกในกลุ่มรวม 27 ครัวเรือน มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาให้แก่บุตรหลานในชุมชน โดยยึดหลักปฏิบัติ คือ “ชุมชนมีส่วนร่วมชุมชนรับประโยชน์ ชุมชนสามัคคี” ดังนั้นทางผู้ผลิตจึงมีแนวคิดที่จะเพิ่มชนิดของสินค้าให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น จึงต้องมีการศึกษาเพื่อค้นหาวิธีการออกแบบสร้างสรรค์การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ให้

เกิดความชำนาญมีฝีมือในการผลิตสินค้าให้ได้ออกมาอย่างมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ สร้างชื่อเสียงแก่ชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

การจำทำให้เกิดความยั่งยืนนั้นต้องคำนึงถึง หลักการออกแบบอย่างยั่งยืน (Sustainable Design) หมายถึง การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และการบริการที่สอดคล้องกับกฎหมายเศรษฐกิจและสังคม ก็คือ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์การใช้งานอย่างสูงสุด การลดปริมาณการใช้ทรัพยากร การนำกลับมาใช้ใหม่ การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ช่วยแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลให้เกิดขึ้น มุ่งเน้นการสร้างวิถีการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (สำนักงานพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546) ดังนั้นการสร้างระบบการออกแบบอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชนและกลุ่มท่องเที่ยวกลุ่มพรมรุ่งและงานหัตถกรรม ยังขาดการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างเครือข่ายการส่งเสริมการค้าแก่กลุ่มอื่นๆ และกลุ่มสินค้าใกล้เคียงที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จึงเป็นปัจจัยที่ควรนำมาศึกษาพัฒนาเป็นกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยนำเอาองค์ความรู้ด้านหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการออกแบบอย่างยั่งยืน โดยมีแนวคิดจะทำการศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นงานท่องเที่ยวกลุ่มพรมรุ่งและหัตถกรรม เพื่อหาลวดลายเฉพาะถิ่น มาออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างจุดเด่นของวัฒนธรรมเพิ่มมูลค่าให้กับงานหัตถกรรมพื้นบ้านและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นให้ป็นมรดกตกทอดไปยังลูกหลาน เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ส่งเสริมรายได้สร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นและชุมชน ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นจากการสร้างระบบนิเวศการเพาะปลูกต้นกกนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เกิดความสมดุลของกระบวนการผลิตด้านทรัพยากรวัตถุดิบและทรัพยากรแรงงานในท้องถิ่นให้เกิดรายได้ ตอบสนองการสร้างระบบความยั่งยืนแก่ชุมชนและเศรษฐกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นงานท่องเที่ยวกลุ่มพรมรุ่งและงานหัตถกรรม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบลวดลายการทอเสื่อกก ที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่นกลุ่มพรมรุ่งและงานหัตถกรรม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ส่งเสริมให้กลุ่มฝีมือแรงงานหัตถกรรมได้นำเอาวัตถุดิบในท้องถิ่นมาแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย สร้างมูลค่าให้แก่ครัวเรือนและสามารถพัฒนาชุมชนได้
3. ได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองการใช้งานอย่างหลากหลาย เพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และดึงเอาความโดดเด่นของลวดลายเฉพาะถิ่นงานหัตถกรรมเสื่อกก กลุ่มพรมรุ่ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มาใช้ได้อย่างมีคุณค่าให้เกิดความภาคภูมิใจ
4. ส่งเสริมให้ฝีมือแรงงานหัตถกรรมได้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นจากการสร้างระบบนิเวศการเพาะปลูกต้นกก การสร้างระบบความยั่งยืนแก่ชุมชนและเศรษฐกิจต่อไป
5. มีการส่งเสริมการอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นสืบทอดต่อไปยังลูกหลานรุ่นหลัง ทั้งยังเป็นการแสดงถึงจุดเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านด้านความงาม งานหัตถกรรมการทอเสื่อกก ของกลุ่มพรมรุ่งเสื่อกกและหัตถกรรม ที่ใช้ลวดลายเฉพาะถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาหลักการออกแบบของวิบูลย์ ลีสุวรรณ (2539 : 89) มาเป็นแนวทางในการศึกษา 5 ด้านดังนี้ สัตส่วน จังหวะหรือช่วงจังหวะ ความประสานกลมกลืน ความขัดแย้ง และจุดเด่นในงานศิลปะหรือจุดที่มีลักษณะเด่นที่เกิดจากการเน้น

2. แนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากเสื่อกกลดสายเฉพาะถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาหลักการออกแบบของอูดมศักดิ์ สารีบุตร (2549 : 10) มาเป็นแนวทางในการศึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ 5 ด้านดังนี้ หน้าที่ใช้สอย ความสะดวกสบายในการใช้ ความแข็งแรง ความสวยงาม มีลักษณะเฉพาะถิ่น และการขนส่ง

แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการพัฒนาของ Earle ของนริช สดสังข์ (2548 : 31) นำมาเป็นแนวทางในการศึกษา 6 ขั้นตอนดังนี้ การตีปัญหา ความคิดริเริ่มเบื้องต้น การถกเถียงการออกแบบ การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการทำให้เกิดผลสำเร็จ

3. แนวคิดด้านประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเสื่อกกลดสายเฉพาะถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาหลักการออกแบบของ อูดมศักดิ์ สารีบุตร (2549 : 10) มาเป็นแนวทางในการศึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ 5 ด้านดังนี้ หน้าที่ใช้สอย ความสะดวกสบายในการใช้ ความแข็งแรง ความสวยงาม มีลักษณะเฉพาะถิ่น และการขนส่ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม และผู้วิจัยจะใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสำรวจพื้นที่ ดังนี้

1.1 ลวดลายงานทอเสื่อกกที่ผู้ผลิตทั้งหมดมีจำนวน 21 ลาย จากการเข้าสำรวจข้อมูลในพื้นที่

1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์ ที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นตามข้อมูลความต้องการรูปแบบของสินค้าโดยการเข้าสำรวจในพื้นที่

และออกแบบพัฒนาเป็น 3 รูปแบบ

1.3 ผู้จำหน่ายสินค้างานหัตถกรรมเสื่อกกในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 ร้าน และผู้บริโภค ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยว และผู้เข้าชมร้านจำหน่ายสินค้างานหัตถกรรมเสื่อกก ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 50 ร้าน

2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย

2.1 รูปแบบการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อกก โดยใช้ลวดลายเฉพาะถิ่น ของกลุ่มพรมรุ่งเสื่อกกและหัตถกรรม

2.2 ความพึงพอใจ ของผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่มีต่อรูปแบบการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก โดยใช้ลวดลายเฉพาะถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับลวดลายงานทอเสื่อกก ลักษณะเฉพาะถิ่นของกลุ่มพรมรุ่งเสื่อกกและหัตถกรรม

พัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง การแปรรูปจากการทอเสื่อกก เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ รองรับการใช้งานตามประเภทงานทอเสื่อกก หมายถึง งานหัตถกรรมจัดอยู่ในรูปแบบงานสานทอโดยใช้วัสดุต้นกกมาแปรรูป การตกแต่ง การย้อมสี แล้วนำมาทอเป็นเสื่อผืน เพื่อปูนั่ง เป็นของที่ระลึกทำบุญถวายเป็นปัจจัย และการจำหน่าย

ลวดลายเฉพาะถิ่น หมายถึง ลวดลายที่เกิดจากการทอเสื่อเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มพรมรุ่งและหัตถกรรม

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกก หมายถึง การนำเอาลวดลายที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่นมาใช้ในการออกแบบพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์จากวัสดุเสื่อกก เพื่อศึกษาถึงโครงสร้าง และกรรมวิธีการผลิต การจัดวางลวดลาย

กลุ่มพรมรุ่งและหัตถกรรม หมายถึง การรวมตัวของแรงงานฝีมือของชุมชนในการผลิตงานหัตถกรรม เพื่อการจำหน่ายได้แก่สินค้าการทอผ้าไหม การทอเสื่อกก และผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพจนมรุ่งเสื่อกกและหัตถกรรมอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อหาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์งานเสื่อกก ที่ออกแบบใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ การศึกษาลวดลายงานทอเสื่อกก กลุ่มพจนมรุ่งเสื่อกกและงานหัตถกรรม โดยการเข้าสำรวจข้อมูลในพื้นที่ มีทั้งหมด 21 ลาย กำหนดลวดลายเฉพาะถิ่นผ่านการวิเคราะห์โดยใช้ตารางเปรียบเทียบความซ้ำของลวดลายในกลุ่มประชากรที่ศึกษามีจำนวน 6 ลวดลาย จึงใช้กรอบความคิดแนวทางการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านด้านความงามในการวิเคราะห์ นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายเฉพาะถิ่น 3 ท่าน ประเมินและขอคำแนะนำเกี่ยวกับการนำลวดลายเฉพาะถิ่นไปใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก

ขั้นตอนที่ 2 คือ การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก ที่ได้จากการสรุปลวดลายเฉพาะถิ่น โดยการเข้าสำรวจข้อมูลความต้องการรูปแบบของสินค้าในพื้นที่ ออกแบบสร้างแบบร่างผ่านกระบวนการวิเคราะห์รูปแบบพัฒนา โดยใช้ตารางสร้างความสัมพันธ์เชิงคุณภาพ ของวิศวกรรมย้อนรอย พัฒนามาเป็น 3 รูปแบบ (มณฑลีสืบสานนนท์, 2550 : 71) จากนั้นจึงใช้กรอบแนวความคิดข้อคำนึงในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปออกแบบภาพจำลอง จำนวน 3 รูปแบบ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน ประเมินและขอคำแนะนำ จากลวดลายเฉพาะถิ่น นำรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการประเมินที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยสูงสุด และทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดำเนินงานสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก

ขั้นตอนที่ 3 คือ การประเมินความพึงพอใจของผู้จำหน่าย 10 ร้าน และผู้บริโภค 50 คน ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเสื่อกกลวดลายเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งหมด 5 ด้าน คือ หน้าที่ใช้สอย ความสะดวกสบายในการใช้ ความแข็งแรง ความสวยงามมีลักษณะเฉพาะถิ่น และการขนส่ง

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพจนมรุ่งเสื่อกกและหัตถกรรม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการประเมินลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพจนมรุ่งและงานหัตถกรรม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพจนมรุ่งเสื่อกกและงานหัตถกรรม ได้กำหนดรูปแบบของงาน ทอเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น จากการเข้าสำรวจข้อมูลในพื้นที่แหล่งผู้ผลิต ที่มีการกำหนดลวดลายในการทอเสื่อกกทั้งหมด 21 ลวดลาย จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบลวดลายที่มีความซ้ำกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา สรุปได้ว่า มีลวดลายเฉพาะถิ่นจำนวน 6 ลวดลาย ได้แก่ ลวดลายตะขอเบ็ดใน ลวดลายเปียกปูนสามช่อง ลวดลายผีเสื้อ ลวดลายดอกจิก ลวดลายจัตุรัสหมากรุกและลวดลายปราสาทเขาพนมรุ้ง เมื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายเฉพาะถิ่น 3 ท่าน ได้ประเมินลวดลายเฉพาะถิ่น สามารถสรุปลำดับความเหมาะสมดังนี้ (ตามตารางที่ 1)

ภาพ 1 แสดงลวดลายลักษณะเฉพาะถิ่นของกลุ่มชนม้งเสื้ออกและหัตถกรรม

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ที่มีต่อลวดลายเฉพาะถิ่นการทอเสื้ออก ของกลุ่มชนม้งเสื้ออก และหัตถกรรม ที่เหมาะสมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื้ออก (N = 6)

รายละเอียดเนื้อหา	ลวดลายที่ 1 ตะขอเบ็ดใน			ลวดลายที่ 2 เปียกปูนสามช่อง			ลวดลายที่ 3 ผีเสื้อ		
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ
1. สัตว์ส่วน เหมาะสมกับหน้าที่ ใช้สอย	4.16	0.41	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด	4.67	0.52	มากที่สุด
2. ช่องจิ้งหะ ความเคลื่อนไหว มีความซ้ำและความต่อเนื่อง	4.83	0.41	มากที่สุด	4.83	0.41	มากที่สุด	4.33	0.52	มาก
3. ความประสานกลมกลืน ให้ เกิดเอกภาพ	4.67	0.52	มากที่สุด	4.33	0.52	มาก	4.50	0.55	มากที่สุด
4. การขัดแย้ง ดูแล้วไม่เกิด ความจืดชืดเกินไป	4.0	0.63	มาก	3.83	0.41	มาก	4.16	0.41	มาก
5. จุดเด่นจากการเน้นวัฒนธรรม	3.83	0.75	มาก	3.66	0.82	มาก	4.83	0.41	มากที่สุด
รวม	4.30	0.54	มาก	4.27	0.54	มาก	4.50	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายละเอียดเนื้อหา	ลวดลายที่ 4 ดอกจิก			ลวดลายที่ 5 จัตุรัสหมากรุก			ลวดลายที่ 6 ปราสาทเขาพนมรุ้ง		
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ
1. สัดส่วน เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย	3.71	0.75	มาก	3.43	0.52	ปานกลาง	3.83	0.41	มาก
2. ช่องจังหวะ ความเคลื่อนไหว มีความซ้ำและความต่อเนื่อง	4.12	0.55	มาก	3.60	0.55	มาก	4.17	0.41	มาก
3. ความประสานกลมกลืน ให้เกิดเอกภาพ	4.03	0.52	มาก	3.77	0.52	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด
4. การขัดแย้ง ดูแล้วไม่เกิดความจืดชืดเกินไป	3.51	0.63	มาก	3.37	0.41	ปานกลาง	4.50	0.55	มากที่สุด
5. จุดเด่นจากการเน้นวัฒนธรรม	3.41	0.75	ปานกลาง	2.93	0.52	ปานกลาง	4.83	0.41	มากที่สุด
รวม	3.76	0.64	มาก	3.42	0.50	มาก	4.40	0.46	มาก

การศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกก กลุ่มพนมรุ้งเสื่อกกและงานหัตถกรรม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จากรูปแบบลวดลายเฉพาะถิ่น จำนวน 6 ลวดลาย ที่ได้ทำการประเมินลวดลายเฉพาะถิ่นจากภาพประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายเฉพาะถิ่น

ผลการประเมินลวดลายเฉพาะถิ่นของการทอเสื่อกก พบว่า ลวดลายที่ 3 ลวดลายผีเสื้อ เป็นลวดลายที่เหมาะสมที่สุด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จุดเด่นจากการเน้นวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.83$, SD = 0.41) สัดส่วน เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย ($\bar{x} = 4.67$, SD = 0.52) ความประสานกลมกลืน ให้เกิดเอกภาพ ($\bar{x} = 4.50$, SD = 0.55) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ ตามลำดับ

จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ว่าด้วยการนำเอาลวดลายมาผสมผสาน ร่วมกันในการออกแบบ สู่การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก ได้แก่ ลวดลายผีเสื้อ เป็นลวดลายที่เหมาะสมที่สุด และลวดลายรองลงมาคือ ลวดลายที่ 6 ลวดลายปราสาทเขาพนมรุ้ง ซึ่งเป็นลวดลายที่เหมาะสมในภาพรวมระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก จากลวดลายเฉพาะถิ่น

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก ที่ได้จากการสรุปลวดลายเฉพาะถิ่น จากการเข้าสำรวจข้อมูลความต้องการรูปแบบของสินค้าในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ออกแบบสร้างแบบร่าง จำนวน 89 รูปแบบ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์รูปแบบพัฒนา โดยใช้ตารางของความสัมพันธ์เชิงคุณภาพของวิศวกรรมย้อนรอย พัฒนามาเป็น 3 รูปแบบ เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเมินรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก (ตามตารางที่ 2)

รูปแบบที่ 1 กล่องใส่ผ้าเช็ดตัว

รูปแบบที่ 2 กล่องใส่ของชนิดพับเก็บ

รูปแบบที่ 3 กล่องใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว

ภาพ 2 แสดงผลิตภัณฑ์งานทอเสื้ออกจากลวดลายเฉพาะถิ่นของกลุ่มชนม้งเสื้ออกและหัตถกรรม

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ที่มีต่อรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื้ออก (N = 6)

รายละเอียดเนื้อหา	รูปแบบที่ 1 กล่องใส่ผ้าเช็ดตัว			รูปแบบที่ 2 กล่องใส่ของชนิดพับเก็บ			รูปแบบที่ 3 กล่องใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว		
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ด้านหน้าที่ใช้สอย	4.18	0.55	มาก	3.64	0.58	มาก	4.54	0.52	มากที่สุด
2. ด้านความสะดวกสบายต่อการใช้งาน	4.21	0.47	มาก	3.65	0.61	มาก	4.70	0.50	มากที่สุด
3. ด้านความแข็งแรง	4.16	0.54	มาก	3.75	0.45	มาก	4.80	0.58	มากที่สุด
4. ด้านความสวยงามลักษณะเฉพาะถิ่น	4.09	0.64	มาก	3.52	.66	มาก	4.62	0.53	มากที่สุด
5. ด้านการขนส่ง	3.91	0.47	มาก	3.71	0.49	มาก	4.53	0.44	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.11	0.54	มาก	3.65	0.56	มาก	4.64	0.51	มากที่สุด

ผลการประเมินรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื้ออก พบว่า รูปแบบที่ 3 กล่องใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว มีความเหมาะสมที่สุด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความแข็งแรง ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.58) ด้านความสะดวกสบายต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.50) ด้านความสวยงามลักษณะเฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.53) ด้านหน้าที่ใช้สอย ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.52) และด้านการขนส่ง ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.44) ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ สู่การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จากเสื้อทอก จากลวดลายเฉพาะถิ่น

3. ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจ ผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเสื้ออกลวดลายเฉพาะถิ่น ที่ได้ออกแบบแล้ว (ตามตารางที่ 3)

ภาพ 3 ภาพต้นแบบผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกกวดลายเฉพาะถิ่น กลุ่มพนมรุ้งและหัตถกรรม

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของ ผู้จำหน่าย 10 ร้าน และผู้บริโภค 50 คน

รายละเอียดเนื้อหา	ผู้จำหน่าย N = 10			ผู้บริโภค N = 50		
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ด้านหน้าที่ใช้สอย	4.63	0.46	มากที่สุด	4.65	0.46	มากที่สุด
2. ด้านความสะดวกสบายต่อการใช้งาน	4.50	0.67	มากที่สุด	4.48	0.52	มาก
3. ด้านความแข็งแรง	4.46	0.53	มาก	4.54	0.73	มากที่สุด
4. ด้านความสวยงาม ลักษณะเฉพาะถิ่น	4.61	0.52	มากที่สุด	4.56	0.62	มากที่สุด
5. ด้านการขนส่ง	4.36	0.42	มาก	4.42	0.57	มาก
รวมทุกด้าน	4.51	0.51	มากที่สุด	4.53	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามกลุ่ม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.57) และกลุ่มผู้จำหน่ายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้านสำหรับผู้บริโภคพบว่าด้านหน้าที่ใช้สอย ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.46) ด้านความสวยงาม ลักษณะเฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.62) และด้านความแข็งแรง ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.73) มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดตามลำดับ สำหรับผู้จำหน่าย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหน้าที่ใช้สอย ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.46) ด้านความสวยงาม ลักษณะเฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.52) และด้านความสะดวกสบายต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.67) มีความพึงพอใจมากที่สุดตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลวิจัย

ผลการศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นกลุ่มพนมรุ้งเสื่อกกและหัตถกรรม เพื่อนำมาออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกกจากลวดลายเฉพาะถิ่น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ผลการศึกษาลวดลายเฉพาะถิ่นงานทอเสื่อกกกลุ่มพนมรุ้งเสื่อกกและหัตถกรรม สรุปได้ว่า มีลวดลายเฉพาะถิ่นจำนวน 6 ลวดลาย ได้แก่ ลวดลายตะขอเบ็ดในลวดลายเปียกปูนสามช่อง ลวดลายผีเสื้อ ลวดลายดอกจิก ลวดลายจัตุรัสหมากรุก และลวดลายปราสาทเขาพนมรุ้ง ผลการประเมินผลของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน พบว่า โดยภาพรวมลวดลายที่ 3 ลวดลายผีเสื้อ มีความเหมาะสมที่สุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อจุดเด่นจากการเป็น

วัฒนธรรม สัตว์ส่วนเหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอยและความประสานกลมกลืนให้เกิดเอกภาพ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เช่นกัน และลวดลายที่มีความเหมาะสมรองมา ได้แก่ ลวดลายที่ 6 ลวดลายปราสาทเขาพนมรุ้งโดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ความประสานกลมกลืนให้เกิดเอกภาพและความขัดแย้ง ดูแล้วไม่เกิดความจืดชืดเกินไป มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยการนำเอาลวดลายมาผสมผสานร่วมกันในการออกแบบ ได้แก่ ลวดลายผีเสื้อ และลวดลายปราสาทเขาพนมรุ้ง เพื่อเป็นลวดลายเฉพาะถิ่นที่เพิ่มความชัดเจนมากที่สุด

ผลการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก ที่ได้จากการสรุปลวดลายเฉพาะถิ่น โดยจากเข้าสำรวจข้อมูลตามต้องการรูปแบบของสินค้าในพื้นที่ ออกแบบสร้างแบบร่างพัฒนาเป็น 3 รูปแบบ สร้างภาพจำลองขึ้นโดยใช้กรอบแนวความคิดข้อคำนึงในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน พบว่า รูปแบบที่ 3 กล่องใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ รูปแบบที่ 1 กล่องใส่ผ้าเช็ดตัวและรูปแบบที่ 2 กล่องใส่ของชนิดพับเก็บ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเท่ากัน ตามลำดับ ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขแบบที่ 3 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญสู่การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกกจากลวดลายเฉพาะถิ่น

ผลการประเมินความพึงพอใจ ผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัสดุเสื่อกกลวดลายเฉพาะถิ่น ที่ได้ ออกแบบแล้ว เมื่อประเมินโดยใช้หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจทั้งของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้จำหน่าย มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความสวยงามลักษณะเฉพาะถิ่น และด้านความสะดวกสบายต่อการใช้ ตามลำดับ รองลงมา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือด้านความแข็งแรง และด้านการขนส่ง ตามลำดับ ส่วนผู้บริโภค มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านความแข็งแรง ด้านการขนส่ง ด้านความสะดวกสบายต่อการใช้ ด้านความสวยงามลักษณะเฉพาะถิ่น และด้านหน้าที่ใช้สอย ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ในส่วนของลวดลายลักษณะถิ่นได้ลวดลายการผสมผสานระหว่างภาพผีเสื้อที่มาจากรวมชาติจากการทอเสื่อในยุคแรกเริ่ม กับภาพปราสาทหินเขาพนมรุ้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของโบราณสถานการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพิ่มลักษณะที่โดดเด่นของลักษณะเฉพาะถิ่น เหมาะสำหรับการนำลวดลายมาออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุงานทอเสื่อกก ลวดลายผสมผสานเฉพาะถิ่น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้กันในครัวเรือน ดังเช่น ต้นแบบ คือ ผลิตภัณฑ์กล่องใส่ถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว และในด้านความพึงพอใจของผู้จำหน่าย และผู้บริโภคมีความพอใจในผลิตภัณฑ์ ที่ได้ออกแบบขึ้นมา มากที่สุด คาดว่าจะเป็นแนวทางในการแปรรูปเสื่อกกเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย ส่งเสริมรายได้สร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นและชุมชน เกิดความสมดุลในการใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่นนิเวศการเพาะปลูกต้นกกนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ตอบสนองการสร้างระบบความยั่งยืนแก่ชุมชนและเศรษฐกิจต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การนำลวดลายการทอเสื่อกกไปใช้ ควรพิจารณาความเหมาะสมของขนาดลวดลายกับพื้นที่ของผลิตภัณฑ์ ให้มีความสัมพันธ์ในการจัดวางอย่างเหมาะสม และยังสามารถพัฒนาการแปรรูปส่วนข้อเอนของต้นกกสู่งานดอกไม้ประดิษฐ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรที่จะพัฒนาต่อยอดการแปรรูปผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆที่น่าสนใจตามยุคสมัยนิยม เพื่อตอบสนองความต้องการผู้ใช้งาน โดยตรง และควรได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมการตลาด จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการให้ความช่วยเหลือชุมชนในด้านต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- นิรัช สุดสังข์. (2548). การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม . กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ .
- พิทักษ์ น้อยวังคลัง.(2544). ลวดลายสาน.ภาควิชาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มณฑลี ศาสนนันท์. (2550). เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรมย้อนรอย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2539). ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : คอมแพคพรีน.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2550). ออกแบบเฟอร์นิเจอร์.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ .(2546). การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย .